

Література

1. Повітряне право України: навчальний посібник / За заг. ред. д-ра юрид. наук В. В. Костицького. – Дрогобич: Коло, 2011. – 552 с.
2. Корнійко Я. Р. Сучасний розвиток транспортної системи України / Я. Р. Корнійко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jrnl.nau.edu.ua>

УДК 341.229(043.2)

Казакова А. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Жмур Н. В., старший викладач

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Міжнародне космічне право, історично виникло як сукупність спеціальних норм і принципів загального міжнародного права, що встановлюють правовий режим космічного простору і регулюють відносини суб'єктів діяльності з дослідження та використання цього простору [1, с. 524].

Міжнародне космічне право виявилось не готовим до стрімких процесів комерціалізації та інтернаціоналізації космічної діяльності, до значної диверсифікації відносин в рамках світового ринку космічних послуг і технологій. Безперервний розвиток космічної діяльності вимагає вирішення все більшого числа проблем. Космічна діяльність все частіше виявляється під впливом зростаючої сфери міжнародного економічного права, яке нівелює межу між публічним і приватним правом.

Аналізуючи коло проблем врегулювання відносин суб'єктів світового космічного ринку, що підпадають під дію міжнародного економічного права, необхідно враховувати, що в сучасних умовах розвитку економіки надзвичайної ваги набуває значення світової торгівлі, її роль як системоутворюючого та інтегруючого чинників розвитку світового господарства.

В умовах сьогодення цілісне функціонування світової економіки (і її складової – світового ринку) все більше виявляється результатом інтегрування окремих функціональних складових в єдину систему світогосподарських зв'язків, що знаходить своє відображення в чинниках міжнародної спеціалізації та розподілу праці, в процесах інтернаціоналізації зовнішньоекономічних зв'язків і поглиблення взаємозалежності між суб'єктами цих зв'язків. Засобом, що опосередковує ці чинники та процеси, і є саме світова торгівля, яка стає, відповідно, основним інтегруючим рівнем розвитку світового господарства. Особливості сучасного світового господарства свідчать про те, що

міжнародні торгівельно-економічні відносини набувають глобального (за масштабами) та універсального (за наслідками) характеру. Таким чином, з метою координації цих відносин найбільш адекватними уявляються такі механізми та методи міжнародно-правового регулювання, які, в свою чергу, також мають всеосяжний та універсальний характер. Це обумовило відповідні характеристики, засоби та методи міжнародно-правового регулювання сучасної світової торгівлі: системність норм і принципів, що регламентують різні аспекти міжнародного обміну товарами та послугами, та орієнтованість цих норм і принципів на лібералізацію національних торгівельних режимів і світової торгівлі в цілому; зростання ваги багатосторонніх механізмів регулювання сучасної світової торгівлі та інституційно-міжнародний характер нормотворчих процесів у цій сфері; розвиток тенденцій до універсалізації норм міжнародного торгівельного права та поширення їх на усі види зовнішньоекономічних відносин, на усю сукупність світових торгівельних зв'язків.

Все зазначене вище неспростовно доводить тезу про те, що відносини на світовому ринку космічних послуг і технологій мають врегульовуватися як нормами міжнародного публічного (космічного, економічного) права, так і нормами міжнародного приватного права.

Але навіть комплексне залучення правових механізмів зазначених систем права не вирішують усіх питань правового регулювання сучасного світового космічного ринку. Адже залишаються ще проблеми врегулювання відносин транснаціональних утворень (транснаціональні корпорації, банки, біржі) в рамках цього ринку.

А це додає до вже розглянутих проблем правового регулювання світового ринку космічних послуг і технологій ще однієї – проблеми правового врегулювання відносин транснаціональних утворень з іншими учасниками цього ринку.

Як зазначає В. С. Літкевич, «відмінною рисою транснаціональних корпорацій є те, що вони являють собою єдину систему підприємств, які щільно координують свою діяльність, що здійснюється на території кількох країн. Як ціле, транснаціональні корпорації, на відміну від «чисто» національних підприємств, фактично знаходяться поза юрисдикцією окремої держави або правового контролю групи держав чи міжнародних організацій. Тобто, ці корпорації не володіють національною правосу́б'єктністю» [2].

Ці особливості правового статусу транснаціональної корпорації та складнощі правового регулювання їх діяльності дають підстави В. С. Літкевичу зробити висновок про те, що в механізмі міжнародного регулювання операцій транснаціональних корпорацій, що формується, велику роль в найближчому майбутньому відіграватимуть міжнародні документи, що мають необов'язковий факультативний характер. Встановлюючи доцільні моделі бажаної, а не юридично обов'язкової

поведінки, ці норми сприятимуть уніфікації національного законодавства та створенню нових міжнародно-правових норм [2].

Транснаціональні корпорації, як і інші суб'єкти діяльності з дослідження та використання космічного простору на комерційних засадах, спроможні формувати свої правила поведінки, у тому числі норми транснаціонального торгового права. Разом з тим, якщо з точки зору міжнародного публічного права транснаціональні корпорації не є «міжнародними юридичними особами», що породжує цілу низку проблем, то в рамках транснаціонального права вони можуть вважатися такими, оскільки їх вплив дозволяє їм створювати та ефективно реалізовувати норми останнього.

Світовому космічному ринку в якості нового типу системи міжнародних економічних відносин у зв'язку з наданням космічних послуг, продажем-купівлею космічної техніки та технологій має бути поставлена у відповідність сукупність норм, що належать до міжнародного публічного, міжнародного приватного, національного та транснаціонального торгового права. Тільки за таких умов можливо говорити про адекватне правове регулювання сучасного світового ринку космічних послуг і технологій.

Література

1. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / А. І. Дмитрієв. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 638 с.
2. Литкевич В. С. Правовое регулирование деятельности транснациональных корпораций: дисс... канд. юрид. наук: 05.05.92 / В. С. Литкевич. – К., 1992. – 162 с.

УДК 349.6(043.2)

Кашко А. О., Куліш А. В., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК РІЗНОВИД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Відповідальність у галузі екології – це особливий стан суспільних екологічних правовідносин, при якому правовими засобами забезпечується виконання відповідальними особами спеціальних обов'язкових вимог законодавства в галузі використання природних ресурсів, охорони НПС, забезпечення екологічної безпеки [2, с. 193].

Цей вид відповідальності встановлюється за екологічні